

برگزاری مجالس عزاداری "امام حسین" (ع) در گذر زمان

نقل شده که از ابتدای خلقت حضرت "آدم" (ع) تا زمان وقوع حادثه جانگداز کربلا، جریان شهادت سید و سالار شهیدان "امام حسین" (ع) همواره مطرح بوده و برخی از پیامبران آسمانی در زمان حیاتشان به این رویداد واقف بودند.

صحابه رسول خدای (ص) نیز به واسطه پیامبر اکرم (ص) از حادثی که قرار بود در آینده اتفاق بیفتد، آگاه بوده و برای امام حسین (ع) اشک ماتم می‌ریختند.

از منابع تاریخی و آیات و احادیث معتبر چنین برمی آید که سوگ و عزاداری سالار شهیدان بسیار پیش از وقوع این حادثه جانسوز رواج داشته و پس از وقایع دشت کربلا نیز عزاداری برای امام حسین (ع) و یار باوفایش به فرهنگی جاوید در حیات شیعه تبدیل شده است ۷۲

پس از وقوع حادثه کربلا، اولین کسانی که این مصیبت را نقل کردند، حضرت "سجاد" (ع) و عقیله بنی‌هاشم "زینب کبری" (س) و دیگر بازماندگان واقعه عاشورا بودند.

امام "زین‌العابدین" (ع) هم پیوسته سوگوار عاشورا بوده و برای این مصیبت بزرگ، مدت سال عزادار مانده و در زنده نگه داشتن واقعه کربلا و نام و یاد سرور شهیدان، نقش مهمی را ایفا کرد ۳۵ امام "باقر" (ع) نیز که خود در واقعه غم‌انگیز کربلا حضور داشت، ذکر مصیبت عاشورا را در صحرای عرفات توصیه می‌نمود.

بنا به منابع متعدد و بی‌شمار تاریخی و مذهبی امام "صادق" (ع) نیز در بیت شریف خود، فضا و مقدمات عزاداری، امام حسین (ع) را مهیا کرده و می‌فرمود:

پدرم هرگاه از مصیبت سیدالشهداء (ع) یاد می‌کرد، اشک در دیدگانش جاری می‌شد.

نگاه اجمالی به تاریخ شیعه حاکی از آن است که محرم‌الحرام همواره ماه حزن اهل بیت بوده و امامان معصوم (ع) همیشه در این ماه عزادار بودند، چنانکه امام "علی‌بن موسی‌الرضا" (ع) نیز اهمیت فراوانی به عزاداری امام حسین (ع) می‌دادند.

قصیده "دعبل" که در حضور امام "رضا" (ع) در رئای ابا عبدالله (ع) خوانده شده و از معروفیت بسیاری برخوردار است، سندی بر تداوم فرهنگ عزاداری برای سالار شهیدان در قرن گذشته است ۱۴

واقعه حادثه عاشورا یکی از روشن‌ترین فصول تاریخ شیعه بوده و از این رو اهل بیت (ع) به خصوص دوران امامت امام "جعفر صادق" (ع) و امام "رضا" (ع)، در هر فرصتی به روایت این حادثه جانگداز پرداخته و جزئیات آنرا تشریح کرده‌اند.

پس از ائمه معصوم (ع)، هادیان امت شیعه به تاسی از اهل بیت عصمت و طهارت و امامان، واقعه قیام کربلا را زنده نگه داشته و عزاداری امام "حسین" (ع) توسط وارثان مکتب اهل بیت در طول قرن‌های متمادی، رونق خود را حفظ کرده است.

بنا بر روایت تاریخ، حتی در عصر "مامون" و بعضی دیگر از خلفای عباسی که شیعیان آزادی عمل کمی داشتند به طور آشکار مجلس عزاداری سرور شهیدان برپا می‌شد.

بعد از حکومت "معتصم عباسی"، به دلیل سخت‌گیری حکام ستمگر وقت، عزاداری شهیدان کربلا به صورت مخفی انجام می‌شد تا اینکه در سال هجری قمری، "معزالدوله دیلمی" از سلاطین بزرگ ۳۵۲ و مقتدر "آل بویه"، عزاداری روز عاشورا را به‌طور رسمی در "بغداد" معمول کرد.

در کشور مصر نیز خلفای "فاطمی" به عزا و سوگواری ابا عبدالله پرداخته و در "قاهره" که تازه آن را بنا شده بود و نیز "بغداد" در روز عاشورا دستجات عزاداری تشکیل می‌شد.

از زمان روی کار آمدن "آل بویه"، عزاداری شهدای کربلا با شدت و ضعف ادامه داشت تا اینکه در زمان "تیموریان" این مراسم رواج بیشتری یافته و به کشورهای آسیایی نظیر ایران و برخی کشورهای عربی و شمال آفریقا نیز گسترش یافت.

عزاداری سالار شهیدان در ایران در عصر سلسله "صفویان"، بعد تازه‌ای یافته و توجه مردم ایران به عزای حسینی زبازند خاص و عام شد.

در این عصر بود که مردم منطقه "آذربایجان" بیشتر از سایر نقاط کشورمان به افتخار تشییع نایل شده و نخستین دستجات عزاداری حسینی نیز به شکل امروزی در "تبریز" و "اردبیل" تشکیل شد.

این گونه بود که یاد "محرم" هجری قمری و حماسه‌سازان قیام خونین عاشورا به عنوان نقطه عطفی پویا و زنده پا به پای عصرها و نسل‌ها در بستر متلاطم تاریخ شکوفا ماند و فراز و نشیب‌های ۶۱ تاریخی نتوانست غبار زمان بر روی آن بنشاند.